

oms zoo  
n actie  
ningen  
ja, soms  
van de  
pedant,  
op de  
veld wor-  
Hoogge-  
deinzen  
e op de  
in hoog-  
n ligt het  
aaruit is  
met de  
sporen te  
zich aan-  
teerd van  
vater het  
rijze der  
Maar wat  
Ik stem  
dant en  
en ik  
neer men  
nat; wan-  
hen te  
kenen en  
ist, omdat  
en op de  
„hoogte“  
aren neer-  
strevend,  
ef. Dat is  
ebben zich  
verstaan,

, dat lang  
als leden  
penbaren,  
Ik zal dit  
weerspre-  
te klagen  
der tijden  
opkomend  
st cateche-  
reunings-  
doudering  
ar de heer  
Friesland  
ouderlingen  
ere jeugd  
t een toe-  
Commissie  
t de orga-  
te spreken  
verband  
nog meer  
is, wil ik  
en twee-  
gd worden  
cant, waar  
op de cate-  
orden, ver-  
en waarop  
men. Maar  
nstateeren,  
te klagen  
edewerken  
net de jon-  
ebed wordt  
n nood der  
ig (en ook  
Hebben zij  
mate in de  
a jongeling  
ale „jeugd-  
e preeken“  
zakelijk.

geven op  
in den jon-  
rds. Wordt  
n jongeling  
altoos naar  
n? En hoe  
or wat oor-  
s een mis-  
een van de  
erken in de  
de toezicht  
geheel niet  
oet worden,  
ckeraad zoo  
ant niet te  
oords daar-

en de jon-  
n door de  
cie en hun  
een doekje  
igen schuld  
der critiek  
eens enkele  
retaris der  
r. En 'k heb  
cht de ver-  
altoos in  
n in dezen  
fact betreft.

Men behandelt onderwerpen veel te hoog, boven de bevatting van het meerendeel der leden uitgaande. Men gebruikt allerlei „grote woorden“, „geleerde termen“, welke men soms niet verstaat. Men legt niet een goede keur aan bij de keuze der inleiders. Het is terecht gezegd: „wanneer een jongeling van 16 à 17 jaren daar een wijsgeerig betoog staat te houden over de prostitutie, dan is dat een intellectueel voetbalspel, waarbij men blauwe schenen en ontvelde armen bekomt“. En daardoor willen de besprekingen niet vlotlen. De onderlinge toon is tengevolge van dit alles niet vertrouwelijk. De standen worden afstanden. En dikwerf maakt men zich warm voor allerlei nietige zaken, die geen recht van bestaan hebben of moesten wegvallen tegenover de groote zaken, die ons roepen. En dan de vergaderlokalen! Ik zou ze wel willen beschrijven in hun onoogelijkheid en jammerlijke inrichting. Zo zijn over het algemeen zeer ongezellig, niet smaakvol ingericht, kwetsen het schoonheidsgevoel op alle mogelijke wijzen en beantwoorden dikwerf weinig aan den roep, die van de Hollandsche zindelijkheid toch uitgaat.

Men wijst ons ten slotte op de jongeren zelf meer speciaal. 'k Behoef daarop niet nader in te gaan, maar 'k verwijst daartoe naar de schets, die ik van de derde soort gaf, welke hier in het geding komt.

Zullen wij nu bij de pakken gaan neerzitten met knikkende knieën en slappe handen? Volstrekt niet. Dat doet onze Gereformeerde Jongelingschap niet. Dat doen onze Kerken niet! Dat doen onze onderen niet. Ende désespereert niet! Aan den arbeid om te winnen, wat gewonnen kan worden! Aan den arbeid om te herwinnen, wat teruggebracht kan worden. Laat ons een volgend maal zien, welke wegen daartoe betreden kunnen worden.

Almelo.

B. A. KNOPPERS.

### AAN EEN JONGEREN TIJDGENOOT.

No. III.

PRINCIPIËLE STUDIE.

Utrecht, 4 Febr. 1921.

Amice,

Denzelfden avond, waarop mijn brief van 22 October l.l. getiteld: Maskers afl in „De Reformatie“ verscheen, bevatte „Bergopwaarts“ een ingezonden stuk van een Leek, die eveneens meende bij de ethische predikanten op eerlijkheid te moeten aandringen. Naar aanleiding van wat Prof. Obbink daarop antwoordde, schreef Spectator in „Het Nieuws van den Dag“ van 28 November een artikel: Waarheid op den kansel. Er was dus stof genoeg om over dit onderwerp nogmaals te schrijven. Maar intusschen verscheen de artikelreeks van Dr. Hepp over Tweeërlei Schriftbeschouwing, wat mij deed afzien van het voornemen om erop terug te komen.

Ik had u echter beloofd nog iets te zullen schrijven over onze roeping tegenover de ethische Schriftbeschouwing. En daarmee bedoel ik, dat wij niet slechts den negatieven plicht hebben om de ethische Schriftbeschouwing in haar beginsel en methode te weerstaan, maar ook om positief uit eigen beginsel en naar eigen methode de Heilige Schrift tot voorwerp van onze studie te maken.

De ethische richting poogt leven en wetenschap onafhankelijk te maken van de Heilige Schrift. Het gereformeerde beginsel echter is de erkenning van de Heilige Schrift als de Openbaring Gods over heel de wereld, over Schepping en Zondvloed, over Babel en Israël, over de Gemeente Gods en de Koninkrijken der aarde. God ontraadtseit de wereld door Zijn Woord. Maar daarom moeten wij dan ook alle leven bij het licht van Gods Woord leeren bezien.

Onze zonde is altoos weer, dat we uit eigen oogen willen zien, met verzaking van het gesproken woord des Heeren. De vrouw zag, dat die boom goed was tot spijze, ofschoon God gezegd had: Gij zult daarvan niet eten. Dat is de inbeelding der wereldsche wijsbegeerte, die het eigen licht van den menschelijken geest tot kenbron der waarheid proclameert, in plaats van het Woord Gods te erkennen als de lamp voor den voet en het licht op ons pad, ook met betrekking tot de vragen aangaande het ontstaan der wereld, de ziel, de wereldorde en de toekomstige dingen.

Dit laatste is het gereformeerde beginsel, en vindt zijn belichaming in onze Vrije Universiteit. Het was de levensgedachte van een Kuyper en een Rutgers. En nog in 1919 heeft Professor Grosheide, bij den aanvang van den nieuwen cursus, de studenten tot zulk „principieel studeeren“ opgewekt.

Onder principieel studeeren verstaat hij: zóó af dalen in de mijngangen, die de wetenschap groef, dat het u wél voor den geest staat, hoe elk van die mijnen naar bepaald en vaststaand plan werd aangelegd. Het is voortdurend bedenken, dat er geen boek werd geschreven, of de schrijver liet zich bewust of onbewust door beginselen leiden. Het is een weten, dat elke verklaring van feiten opgroeit uit een bepaalden wortel, en het houdt in een zoeken naar dien wortel, ook al zou hij rafelig dun zijn en bijna niet te vinden in de mulle aarde. Daar zijn beginselen, die alles beheerschen, alle onderzoek, alle beschouwing, alle stel-

sel. Die beginselen zijn soms verborgen, verscholen, maar dan als de grafkamer in de Egyptische pyramide, om wier wil heel het gevaarte is gebouwd. Die beginselen moeten worden gezocht, opgespoord, overwogen, doorzien in hun strekking. Dan alleen kan van ware wetenschap worden gesproken, als dit alles tot zijn recht komt.

En in zijn referaat over Beginselen en Feiten herinnerde diezelfde hoogleeraar er aan, dat wetenschap is: feiten bezien in het licht van beginselen. Ware wetenschap systematiseert de feitenkennis naar goede beginselen.

En zijn verhandeling over de beteekenis van de gereformeerde beginselen voor de beoefening der exacte wetenschappen opgenomen in het Annuaireum der S. S. R., kan ik u zeer ter lezing aanbevelen, nu de Utrechtsche Hoogleeraar Dr. Hugo Visscher, in zijn rede Van den eeuwigen Vrede, de stelling verkondigde, dat er bij een exacte wetenschap voor een geloofs-epitheton geen plaats is. „De chemie“, zoo beweerde deze, „is niet Roomsche, de Physiologie niet Gereformeerde, ook al poogt men met een filosofisch-theologische lardeering een exact menu ons voor te zetten. Dergelijke concepties wortelen in een verouderd wetenschapsbegrip. Alle exacte wetenschap is exact zonder meer“.

Echter heeft Professor Bavink in zijn mooie studie over Christelijke Wetenschap dat „verouderde“ wetenschapsbegrip schitterend verdedigd tegenover het thans algemeen heerschend begrip der positieve wetenschap. Het eerste wat de voorstanders van deze opvatting hier kunnen leeren is, dat deze hun definitie van de wetenschap er slechts ééne naast andere is, en dat het van onverdraagzaam exclusivisme getuigt, als deze z.g. „voraussetzungslos“ wetenschap elke andere opvatting in den kan doet. Voorts, dat ook dit positivisme een bepaalde filosofie is, die evengoed als elke andere richting, van zekere metafysische onderstellingen uitgaat. En eindelijk, dat het onmogelijk is om in de wereld der verschijnselen een cirkel te trekken binnen welken exacte wetenschap bereikbaar zou zijn. Resumeerende, concludeert Prof. Bavink dan op blz. 64 en 65: dat ook de natuurwetenschap niet van de filosofie, van den invloed der subjectiviteit, van de wereld- en levensbeschouwing van den onderzoeker is los te maken. In mathesis, chemie, anatomie mag het verschil in levensbeschouwing zich weinig doen gelden; zoodra vakken als geologie, palaeontologie, biologie, anthropologie aan het woord komen, legt geloof of ongeloof zijn gewicht in de schaal.

Nu weten wij, als Gereformeerden, ons door ons geloof gebonden aan de Heilige Schrift, en erkennen wij het normatief gezag van den Bijbel niet alleen voor het persoonlijke leven, maar ook voor de wetenschap. Maar daarom is het dan ook onze roeping studies te leveren, die uit dat heilige beginsel opkomen en ervan doortrokken zijn. Gods Woord moet ook in onze studiën gelden. Anders zijn we niet waarlijk Gereformeerde.

Dát vooral is het, wat Ds. J. C. Sikkel ons telkens weer voorhield, o.a. in zijn brochure: In heilige roeping. Hoe diep betreurd hij het, dat zulke principieele studiën onder ons in angstwekkende mate begonnen te ontbreken, ja, dat het gevoelen reeds wortel schoot, alsof onze eigen gereformeerde beginselen voor de groote praktische levensvraagstukken onvruchtbaar zouden zijn en geen eigen studie en eigen praktijk zouden kunnen geven. En met bittere tranen schreef hij het neer, dat hierin geen betering kon komen, zolang men voor dezen heiligen arbeid verkeerd staat tegenover de Heilige Schrift als het Woord van God. Deze verkeerde stand, zoo schreef hij, dreigt schier algemeen te worden. Men begint, — naar ethische en moderne methode, — almeer bij de persoonlijke christelijke levensbeginselen, bij het Nieuwe Testament; niet bij het Oude, niet bij de Schepping; niet bij de openbaring Gods aan Zijn wereld. Men doet almeer, alsof de Bijbel er alleen voor het godsdienstige leven is, maar geen gezag heeft voor het wereldleven met al wat daartoe behoort. Men zoekt niet uit de beginselen, maar uit de waarneming de wetenschap op te bouwen, en puurt daartoe zijn wijsheid meer uit moderne boeken, dan uit het Woord Gods. Toch straalt alleen dat Woord Gods het waarachtige licht uit, óók voor heel de wetenschap.

Ziedaar het gereformeerde beginsel der wetenschap.

Moge het worden uitgewerkt en toegepast in vele gereformeerde studiën.

Met vriendelijke groeten,

L. J. C. RULLMANN.

### UIT DE BUITENLANDSCHE KERKEN.

De Reformed op onze Synodes.

III 1)

De Synode van Leeuwarden nam belangrijke besluiten inzake de correspondentie met buitenlandse Kerken en droeg aan haar te benoemen Deputaten o.a. ook op „zich steeds op de hoogte

1) Het aantal artikelen over dit onderwerp zal nog al vrij groot moeten worden, daarom zullen zij van nu af worden genummerd. Twee gingen aan dit vooraf.

te stellen van bestaande toestanden in alle Kerken waarmede de Kerken dezer zijds in correspondentie staan“. De laatste Synode zal wel niet beschuldigd kunnen worden dat zij het den te benoemen Deputaten voor deze aangelegenheid al te gemakkelijk en licht maakte. Een paar woorden uit de onderstreepte behoef ik maar naar voren te brengen om te doen gevoelen dat deze Deputaten, zullen zij de opdracht hun gedaan trachten te vervullen, nog al wat hebben te doen vóór de eerstvolgende Synode. Zij hebben zich steeds op de hoogte te stellen van bestaande toestanden in alle Kerken enz. Dat onbepaalde van de uitdrukking bestaande toestanden vergemakkelijkt hun taak niet, maar maakt die eer zwaarder. Had er gestaan: de bestaande toestanden, dan kon worden verondersteld dat deze toestanden bekend zijn, min of meer duidelijk naar buiten zijn getreden. Er kunnen echter toestanden zijn die moeten worden ontdekt, aan het licht gebracht; dit nu is niet een gemakkelijk werk en vereischt onderscheiden gaven bij hen die het leven van den ander, in ons geval, dier Kerken hebben na te gaan. Ik noem er enkele, die ik meen, dat daartoe noodig zijn: de gave der voorzichtigheid, bezonnenheid, bescheidenheid, omzichtigheid, scherpzinnigheid. Om te kunnen doen wat de Synode opdroeg moet men bijzonder op de hoogte zijn met de wordingshistorie dier kerken; ook met heerschende gewoonten in haar midden en mag men geen vreemden zijn ten opzichte van het volkskarakter in het midden waarvan die kerken zich hebben geopenbaard. Hoe veel dit reeds moge inhouden met betrekking tot die kerken waarvan een groot deel der leden ons stamverwant is, of ook die met de onze ongeveer eenzelfde wordingsgeschiedenis hebben, moeilijker wordt dit reeds ten opzichte van de Engelsche en Schotsche kerken en de Belgische zendingskerk. De Belgen en vooral de Walen, waaronder de Belgische zendingskerk haar meeste leden telt, zijn een volk zoo verschillend van ons in karakter en historie. Al zullen derhalve de Deputaten hun taak wel cum grano salis moeten opvatten, de Synode deed toch zeer goed met dezen eisch te stellen. Wij moeten de kerken, waarmede wij correspondeeren kennen! Dit kan onze kerken ten goede komen en laten wij met bescheidenheid vertrouwen, ook die kerken. Ik heb uit de Acta van de vroegere Synodes, vooral van die der Christelijke Gereformeerde Kerk den indruk gekregen dat de correspondentie vroeger wel zoo intiem was als in de laatste tijden. Dit verschijnsel kan te verklaren zijn uit het feit, dat de jonge dochters, nog jong zijnde en dan al zoo ver van moeder verwijderd, wel eens wat trouwer schreven en wat vaker naar moeder komen en verlangen haar te zien, dan wanneer ze al wat ouder en zelfstandiger zijn geworden. En de moeders denken eerst ook wel wat meer aan die jonge kinderen, die nog zoo jong zijn en eerst onlangs zijn heengegaan. En toch, hoe ouder de kinderen en hoe ouder de ouders worden, hoe inniger zij zich verbonden gevoelen. Dit nu kwam van onze zijde klaar uit op de Synode van Leeuwarden; vandaar haar vele en gewichtige besluiten in deze aangelegenheid.

Wie nu nauwkeurig de Acta onzer Synodes na-leest op hetgeen zij vermelden omtrent de afvaardiging der buitenlandse kerken en vooral niet vergeet met eenige belangstelling de redevoeringen en mededeelingen door de buitenlanders ten beste gegeven na te lezen, zal reeds daardoor in staat zijn zich een beeld te vormen van verschillende toestanden van het kerkelijk leven in den vreemde.

Van het grootste belang acht ik dat men hier ten lande goed op de hoogte zij van de kerkelijke toestanden der beide Amerikaansche Kerken, waarmede wij de nauwste correspondentie voeren en door ontalrijke vrij sterke banden verbonden zijn. Duizenden zijn voor en na van ons heengegaan naar het verre Westen. Van onze meest begaafde predikanten zijn beroepen en gegaan naar die beide kerkgemeenschappen. Niet geheel onwaarschijnlijk is het dat in de naaste jaren de landverhuizing weer sterk zal toenemen. Als de maatschappelijke conditiën hier bij het jaar bezwaarlijker zullen worden, dan behoort er maar weinig bij te komen of onze menschen pemen weer de pelgrimsstaf op. Het hoofd van ontalrijke families uit onze kringen hangt naar Amerika. In twee, drie opeenvolgende geslachten worden de brieven bewaard uit Amerika geschreven. En nog altijd lijken de vooruitzichten ginds beter dan hier. Komen nu onze menschen bij ons om inlichtingen met het oog op het kerkelijk leven aldaar, dan is het zaak dat zij goede inlichtingen, betrouwbare kunnen bekomen. Zoo is het dan een eisch voor ons geworden om blijvend op de hoogte te zijn van het kerkelijk leven in het Westen. Zoo is dan ook het woord steeds uit het twaalfde besluit rakende de correspondentie met de buitenlandse kerken niet te veel eischend.

Hoewel ik nu in deze artikelen het eerst handel van de correspondentie tusschen de Reformed en onze Kerken, gelijk die uitkwam in de afvaardiging van ginds naar hier, zoo mag het toch onze aandacht niet ontgaan dat niet door haar het eerst officieel werd verzocht om correspondentie. Wel was zij, gelijk kon blijken uit het vorig artikel, het eerst op onze Synodes officieel vertegenwoor-